

Halsbandsflugsnappare

Halsbandsflugsnapparen ersätter till stor del den svartvita flugsnapparen på Gotland och i viss mån på Öland. Tidigare var den mest känd från lövängar där det finns god tillgång på naturliga boplatser, men sedan tillgången på holkar har ökat har den spridit sig till andra miljöer. Flyttfågel.

Den svenska populationen är en utpost av den mer sammanhängande utbredningen i östra Europa.

Rödlistestatus 2015: Livskraftig (LC)

Populationsutveckling:

1980–2012: ökning 25 %

2001–2012: ökning 15 %

Fågeldirektivet: Bilaga 1



MAR Mikael Arinder/Skånska bilder

Häckningsperiod: 10 maj – 20 juli

Ekologiska krav

Halsbandsflugsnapparen förknippas i stor utsträckning med lövängar (särskilt de gotländska ängarna) och andra öppna lövträds miljöer med gles trädskikt av t.ex. ek och andra ädellövträd. Tidigare var flertalet häckningsplatser i sådana miljöer. Den finns också i ökande grad i trädgårdar och parker, i täta lövskogar och även sparsamt i ren tallskog.

Det viktigaste är förekomsten av lämpliga boplatser. Arten är hålhäckare, och väljer samma typ av håligheter som svartvit flugsnappare och mesar som talgoxe och blåmes: naturliga hål i levande eller delvis döda lövträd eller småfågelholkar. Den är konkurrenskraftig mot svartvit flugsnappare och de nämnda mesarna. Halsbandsflugsnapparen lever av insekter och andra småkryp, som fångas antingen på marken eller i luften.

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Undvik avverkning eller andra skogliga åtgärder (inklusive plantering, markberedning, röjning) under perioden 10 maj – 20 juli inom revir med halsbandsflugsnappare.
- Skogsbruk i igenväxande lövängar eller liknande miljöer bör inte förekomma. Alla åtgärder inriktas på naturvård (målklass NS)¹.
- Spara alla hålträd vid gallring och föryngringsavverkning. Det gäller också grövre lövträd som ek, ask eller alm och särskilt om de har förutsättningar att få naturliga håligheter (dålig kondition, döda grenar eller liknande).
- Spara hänsynsträd av lövträd (helst ädellövträd), spridda eller i grupp.
- Plantera inte gran på tidigare lövdominerade marker.

¹ Dessa miljöer är alltför värdefulla för att skogsbruk ska bedrivas.

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Skogsvårdslagen säger

- Ta inte bort äldre vindfällen, högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägogränser och myrstackar, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m. Spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd, hassel, lind, lönn, ask och alm, eller bärande träd (SKVFS 7:8).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, (SKSFS 7:17).
- Det är förbjudet att omvandla bestånd med ädellövskog till annan skog. Om man avverkar, förutom vid röjning eller gallring, ska man anlägga ny ädellövskog på området (SVL 25 §).

Indikator på skyddsvärd skog

Halsbandsflugsnappare är i stort inte en indikator för skyddsvärd skog. Rika förekomster i områden där det saknas holkar kan indikera god tillgång på naturliga bohål.

Regional tillämpning

Populationerna på både Gotland och Öland är numera så starka att det inte finns anledning till olika grad av hänsyn. Förekomster på fastlandet har hittills inte varit annat än tillfälliga.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Arten gynnas starkt av att man sätter upp småfågelholkar.
- Avveckla gran och satsa på ädla lövträd i områden tidigare bevuxna med ädellövskog.
- Gör naturvårdsavsättningar i rika lövmiljöer, t.ex. mot sjöar. Håll borta granen genom selektiv avverkning.

Lästips

Artfakta för halsbandsflugsnappare. <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102625>.
ArtDatabankens webbplats,